

بررسی و ارزیابی راهکارها جهت توسعه صنعت در مناطق توسعه نیافته

کارفرما: وزارت صنایع و معادن

مجری طرح: پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس

مدیر مسئول طرح: دکتر علی محمد احمدی

نوع طرح: کاربردی

مدت اجرای طرح: ۱۲ ماه

سال خاتمه طرح: ۱۳۸۴

واژگان کلیدی: صنعت، توسعه، شاخص‌های صنعتی، نابرابری منطقه‌ای

خلاصه‌ای از کلیات و نتایج طرح:

به طور کلی، تجربه اقتصاد منطقه‌ای در کشورهای مختلف مبین آن است که برخی مناطق، در مقایسه با سایر مناطق یک کشور، عملکرد اقتصادی بهتری داشته و در نتیجه از رشد سریع‌تری برخوردار بوده‌اند. مطابق با بحث‌های نظری و مطالعات انجام شده، رشد اقتصادی سریع‌تر و یا آهسته‌تر یک منطقه در مقایسه با میانگین رشد ملی، دلایل متفاوتی داشته که ساختار اقتصادی مناسب و وجود مزیت‌های نسبی در فعالیت‌های مختلف از آن جمله می‌باشد.

بنابراین، در صورتی که برنامه‌ریزان بتوانند این گونه عوامل تأثیرگذار بر رشد اقتصادی مناطق را شناسایی نمایند و مضافاً اینکه میزان تأثیرگذاری هر کدام را در عملکرد اقتصادی منطقه تعیین و اندازه‌گیری کنند، اطلاعات بسیار مناسبی جهت برنامه‌ریزی فراهم خواهد شد. در واقع، بر برنامه‌ریزی توسعه اقتصادی مناطق مختلف، ارزیابی ساختار اقتصادی و شناخت چگونگی عملکرد آنها امری ضروری است. چرا که تجزیه و تحلیل کیفیت اقتصادی هر منطقه در گذشته و تعیین عوامل مؤثر بر آن تصویر روشنی از توانمندی‌ها و تنگناها فراهم می‌نماید و برای درک روند آتی توسعه مناطق مفید بوده و در نتیجه، اتخاذ تصمیم درست و مبتنی بر آگاهی را امکان پذیر می‌سازد. با عنایت به اهمیت موضوع، در این مطالعه سعی شده است تا چارچوب مفاهیم اقتصاد منطقه‌ای ضمن بررسی تفصیلی عوامل مؤثر بر رشد اقتصادی مناطق از منظر تئوریک، به سؤالات اساسی در زمینه نابرابری منطقه‌ای پاسخ داده و راهکارهای برون رفت از آن نیز ارائه گردد. در این راستا این مطالعه با استفاده از روش تحلیلی-توصیفی، به شرح ذیل تهیه و تدوین شده است.

در فصل اول، مبانی نظری توسعه صنعتی و نابرابری منطقه‌ای مرور شده است.

در فصل دوم به وضع موجود توسعه صنعتی مناطق مختلف کشور پرداخته شده است و ابتدا عملکرد برنامه‌های توسعه صنعتی کشور در سه برنامه گذشته ارزیابی شده و سپس تأثیر آن بر رشد و توسعه صنعتی مناطق بررسی شده است.

در فصل سوم، برآیند رود تحولات توسعه صنعتی کشور ارزیابی شده و وضعیت توسعه صنعتی مناطق مختلف کشور از دید نظریه‌های مختلف اقتصاد منطقه‌ای مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

در فصل چهارم، چشم اندازهای توسعه صنعتی مناطق مختلف کشور بر مبنای عملکرد برنامه سوم توسعه مشخص شده و در نهایت در فصل آخر به توصیه سیاست‌ها و راهکارهای اجرایی جهت دستیابی به توسعه صنعتی متناسب با توانمندی‌های مناطق مختلف پرداخته شده است.